

ÚSTŘEDNÍ KOLO 41. ROČNÍKU DĚJEPISNÉ OLYMPIÁDY
„V BOHATSTVÍ I CHUDOBĚ ANEB OSOBNOSTI K NEZAPLACENÍ“
2011/2012

PÍSEMNÁ PRÁCE

Osobnost k nezaplacení mého regionu
- návrh pamětní mince

Název práce: **Josef Vlastimil Kamarýt**

Zpracoval: **Petra Jarošová**

Adresa školy: **Gymnázium, Školní 995, Trhové Sviny, 374 01**

Ročník: **kvarta**

Konzultant: **Mgr. František Slípka**

Kraj: **Jihočeský**

Obsah

Josef Vlastimil Kamarýt	3
Poznámky	5
Seznam použité literatury	6
Přílohy	7

Josef Vlastimil Kamarýt

Josef Vlastimil Kamarýt je nejznámější velešínský rodák. Byl to český katolický kněz, básník a vlastenec.

Narodil se 20., nebo 21. ledna 1797^{1/} ve Velešíně v jižních Čechách v domě číslo 65 Janovi Kamarýtovi a Alžbětě Kamarýtové rozené Nehybové. V té době byl Velešín spíše vesnicí než městečkem na samém česko-německém jazykovém pomezí. Období, ve kterém se narodil je historiky nazýváno obdobím národního obrození.

Josef měl celkem dvanáct mladších sourozenců. Ve Velešíně navštěvoval místní školu a v listopadu roku 1806 odjel do Horního Dvořiště, kde ho Josef Bludaumüller vyučoval němčině, zpěvu a hudbě. Po dvou letech se vrátil zpět do Velešína a zpět k vyučování v místní jednotřídní škole. Jeho učitelem zde byl Jan Papír a v lednu 1809 ho začal učit kaplan Václav Blažek. Byl vyučován latině a složil zkoušku z III. třídy německé.

Na podzim roku 1812 začal studovat literaturu v Budějovicích na piaristickém gymnáziu. Zde se seznámil s Františkem Čelakovským a Josefem Chmelenským, kteří byli jeho spolužáky a spolubydlicími. S Františkem Čelakovským se stali nejlepšími přáteli a setkávali se a dopisovali si až do Kamarýtovy předčasné smrti. Společně sbírali a přepisovali básně. Také začali skládat vlastní německé básně, které si navzájem předčítali a hodnotili. Právě básně se stávaly častým důvodem jejich hádek. V téže době jim Jan Plánek zapůjčil knihy známých českých autorů, např. Komenského, Jungmanna, nebo cizí knihy těmito autory do češtiny přeložené. Právě tyto půjčené české knihy v nich vyvolali lásku k češtině a touhu tímto jazykem psát.

Na podzim 1815 odjel Čelakovský do Písku do třídy humanitní a Kamarýt s Chmelenským zůstali v Budějovicích. Stále však byli přáteli, vídali se o prázdninách a stále si dopisovali. Tehdy všichni tři přijmuli druhé české křestní jméno. Kamarýt se stal Josefem Vlastimilem, Čelakovský Františkem Ladislavem a Chmelenský Josefem Krasoslavem.

O dva roky později společně odjeli do Prahy, kde navštěvovali I. běh filosofický. Filosoficko-náboženské přednášky zde měl Bernard Bolzano. Právě tyto přednášky významně ovlivnily Kamarýtovo budoucí povolání. V Praze se také setkali s významnými českými básníky a spisovateli. Byli to například Tito: Josef a Antonín Jungmannové, Josef Jungmann mladší, Dobrovský, Hanka, Nejedlý, Hýbl, Štěpánek, Chmela, Macháček a další. V Praze strávil Kamarýt jedny z nejšťastnějších let svého života. Často se procházel po městě s přáteli, navštěvoval památky, hroby českých spisovatelů a vlastenců a hledal inspiraci pro svou tvorbu. Právě v té době se intenzivně zabýval literaturou, psal básně a sbíral lidové písně. V básních a listech v Praze napsaných nechává volný průchod svým citům. V roce 1817 umřela Josefova třináctiletá sestra Anna, téměř ve stejnou chvíli se však u Kamarýtů slavilo narození další holčičky. A Kamarýt, který je mezitím v Praze napsal romanci „Nanka“, ve které tuto zároveň smutnou i šťastnou chvíli popsal.

V září 1818 Kamarýt opustil Prahu a vrátil se zpět domů do Velešína. V listopadu téhož roku začali Kamarýt, Čelakovský a Chmelenský studovat soukromě filosofii. Kromě toho se také zabývali pracemi estetickými a historickými, pročítali české knihy, básnické sbírky, časopisy a mnohá další díla. V téže době začali užívat jazyku latinského, namísto německého.

V roce 1819 odešel Čelakovský do Lince, ale s Kamarýtem si stále dopisovali. Navíc v každém svém listě posílali báseň nebo jiné literární výtvary. Josef v té době soukromě pročítal spisy antropologické, metafysické, etické, historické a jiné. Začal pochybovat o správnosti vyhlašovaných pravd a zjistil, že ne všechno, co se přednášelo na školách, bylo pravdivé. Za tyto názory byl označován za „kacíře“.

V roce 1820 zahájil studia na biskupském teologickém ústavu v Českých Budějovicích, která zakončil s výborným prospěchem. Chtěl kvůli svému budoucímu kněžskému povolání skončit se psaním básní a tak roku 1822 vydal v Praze soubor „Smíšené básně J. V.

Kamarýra“. Dne 24. srpna 1824 byl Kamarýt v Budějovicích vysvěcen na kněze a ve svátek patrona české země Svatého Václava téhož roku slavil primici^{2/} v rodném Velešíně. Josefovi bylo líto, že Ladislav také netoužil stát se knězem a snažil se ho přemluvit, ten však i přes jeho naléhání zůstal laikem. Kamarýt složil o svém svěcení báseň.

Po svém svěcení se nejprve stal kaplanem v Táboře, ale již po krátké době byl jmenován sídelním kaplanem v nedalekých Klokotech. I zde se vedle pilné duchovní práce věnoval horlivé činnosti vlastenecké. Stále si dopisoval se svými přáteli Čelakovským, Chmelenským a dalšími spisovateli, které poznal povětšinou na studiích v Praze. Také si dopisoval s jeptiškou M. Antonií, se kterou se seznámil roku 1829. V časopisech byly vydávány Kamarýtovi nábožné básně, historické články, nebo sebrané starší české písně.

Posledních šest let v Klokotech pracoval ve dne v noci. Pro své šlechetné jednání a příkladné plnění svých pastýřských povinností byl u lidí ve farnosti velmi oblíbený.

V Klokotech sepsal i jedno ze svých nejdůležitějších děl, tzv. „Klokotský kancionál“. Jednalo se o soubor duchovních písní, ze kterých dokonce nějaké skladby složil a u některých se postaral i o nápěv.

Rok 1831 byl pro J. V. Kamarýta velmi smutný, neboť byl plný mnohých neštěstí a úmrtí. Nejprve v březnu toho roku zemřela M. Antonie, se kterou byli již nějakou dobu dobrými přáteli a s níž si pravidelně dopisoval. 6. října umřela na Srbově baronka z rodiny barona Verniera a následně byla pohřbena v Klokotech. A poté onemocněla jeho sestra, která mu v Klokotech spravovala domácnost. Ta v září odešla do Velešína a 4. listopadu také zemřela. V srpnu tohoto neveselého roku se pak Kamarýt nachladil na kázání v chrámě táborském. Uzdravil se a ihned dál vykonával své pastýřské povinnosti.

10. března dalšího roku zemřela Kamarýtova matka Alžběta. Pravděpodobně žalem nad ztrátou dcery Kateřiny.

Roku 1832 nastoupil do Tábora nový děkan a Josef získal více času na psaní. Avšak i tak pracoval až příliš těžce. Noci trávil nad psaním a ve dne se plně věnoval svým farníkům.

Kvůli všem starostem, smutku a přílišné práci měl úplně zničené zdraví. 16. června kašlal krev. Sice dostal lék a prozatím to přešlo, avšak od té doby ho kašel již nikdy úplně neopustil a Kamarýt byl nemocný téměř neustále. Nevěnoval tomu však prázdnou pozornost, protože si nemyslel, že by mohlo jít o něco vážného a dál se věnoval své práci. Zpovídal, kázal, navštěvoval školu a několikrát denně zaopatřoval nemocné cholerou v Klokotech. To dělal kdykoliv, dokonce i v noci a za jakéhokoli počasí.

V listopadu 1832 znovu nastydl. Užíval léky od doktora Mayera, stále však chřadl a přesto stále pracoval.

10. března 1833 šel pěšky do Tábora za lékařem. Ten si ho zde již nechal. Z Velešína za ním přijela sestra Marinka, která se o něj začala starat.

16. března zeslábl a stěží zvládl napsat pár řádků bratru a otci. Další den již ulehl zcela na lože.

19. března na Josefův svátek se nemoc ještě více zhoršila. Toho dne bylo u něj mnoho lidí s přáním k jmeninám. Jeho sestra plakala a on jí utěšoval, že s ním ještě stále není zle a že se má za jeho zdraví pomodlit na mši v kostele. Jakmile Marinka odešla, dostal dopis od svého bratra z Velešína, ve kterém mu bratr přál hodně zdraví. Krátce po jeho přečtení J. V. Kamarýt zemřel. Bylo mu pouhých 36 let.

Jeho tělesné ostatky byly za značné účasti lidu 21. března 1833 uloženy na táborském hřbitově.^{3/}

Roku 2001 byl ve Velešíně zbourán Kamarýtův rodný dům a na jeho místě nyní stojí památník na tohoto nejslavnějšího velešínského rodáka.^{4/}

Josefa Vlastimila Kamarýta jsem si na návrh **pamětní mince**^{5/} zvolila, neboť si myslím, že je dnes poměrně málo známý a proto, že za svou nejen básnickou práci a za svou lásku k vlasti a k lidem si rozhodně zaslouží, abychom na něho nezapomněli.

Poznámky

1/Datum narození 20. ledna 1797 uvádím proto, že zpěvácký spolek Vlastimil uvedl toto datum na mramorové desce na domě, který již neexistuje. Dům se nazýval Na Kváčově a v době, kdy se zde narodil Josef Kamarýt, bylo v domě otcovo pekařství. Všechny oficiální materiály, včetně křestního listu, ale hovoří o 21. lednu 1797 jako o dni narození. O vážnosti rodiny Kamarýtů svědčí i skutečnost, že kmotrem Josefa Kamarýta byl velešínský primátor. /Schusser, F.: Josef Vlastimil Kamarýt (Velešín v letech 1797 až 1812). In: Velešínský zpravodaj, č. 11/2009

2/primice = První mše svatá sloužená knězem po vysvěcení. Koná se zpravidla v místě, odkud kněz pochází.

3/Foto Kamarýtova náhrobku na Tábořském hřbitově - viz. Přílohy

4/Foto Kamarýtova památníku na místě jeho rodného domu ve Velešíně, viz. Přílohy

5/Popis a zdůvodnění návrhu pamětní mince. **Líc:** Na lici mince se nachází opis se jménem Josefa Vlastimila Kamarýta. Druhou část opisu zaplňují data a místa jeho narození a úmrtí. V kruhovém poli uprostřed je Kamarýtův portrét s přidaným křížkem a brkem. První znak charakterizuje jeho povolání jako kněze a druhý znak poukazuje na jeho práci spisovatelskou. **Rub:** V opisu je napsán text „Česká republika“ a „Státní mincovna Trhové Sviny 2012“, v kruhovém poli se nachází český lev jako symbol státu a nominální hodnota „200 Kč“. Návrh splňuje všechny náležitosti pamětní mince: je zde státní znak, název státu, nominální hodnota a letopočet vydání mince. Státní mincovnu jsem umístila do Trhových Svinů, protože jsem studentkou gymnázia právě v tomto městě.

Seznam použité literatury

Literatura

Josef Vlastimil Kamarýt. Život dílo, doba. Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference konané ve dnech 21. - 22. 3. 2007 v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích a v Kulturním a informačním centru města Velešín. Město Velešín, 2007.

Rybička, A. F.: Josef Vlastimil Kamarýt: obraz životopisný. Ed. Grégr, Praha 1867.

Schusser, F.: Velešínská mikrohistorie po kapkách - Josef Vlastimil Kamarýt (Velešín v letech 1797 až 1812). In: Velešínský zpravodaj, č. 11/2009 až 1/2010.

Šrámek, F.: Josef Vlastimil Kamarýt. In: www.pratelevesina.cz

Periodika

Velešínský zpravodaj, č. 2/2007, 11/2009 až 1/2010

Internetové stránky

<http://cs.wikipedia.org/>

<http://www.pratelevesina.cz/>

Přílohy

Obr.1– Nejznámější podobizna J. V. Kamarýta
/zdroj: Wikipedie/

Obr.2– Kamarýtův rodný dům ve Velešíně
/zdroj: www.pratelevelesina.cz/

Obr.3– Pohled z Velešína / zdroj: www.pratelevelesina.cz/

Obr.4– Výtvarná podobizna J. V. Kamarýta od
portrétisty Wagnera z roku 1831
/ zdroj: www.pratelevesina.cz/

Obr.5– Památník na J. V. Kamarýta na místě
jeho rodného domu ve Velešíně
/foto P. Jarošová/

Obr.6– Demolice rodného domu J. V. Kamarýta ve Velešíně
v roce 2001 / zdroj: www.pratelevesina.cz/

Obr.7– Název jedné z ulic v Táboře, pojmenované po Kamarýtovi/ zdroj: www.pratelevesina.cz/

Obr.8– Nápis na velešínském památníku /foto P. Jarošová/

Obr.9– Náhrobek J.V.Kamarýta na bývalém hřbitově v Táboře /zdroj: Wikipedie/

Obr.10 – Grafický návrh pamětní mince /viz následující strana/

